

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Руский Валєнродизм.

Звісна загально афера д-ра Франка з сеї причини, що перед кількома роками він намагав ся Міцкевича виставити «поетом зради» за те, що в своїх поезиях, а іменно в Конраді Валєнроді підносить зраду ворога до висоти геройства. Міцкевича як поета притягала може романтичність ситуації, ефектовність трудного положеня — взагалі поетови прощає ся не одно. Надавати сему якесь засадничє значєне і розтягати єго на цілу діяльність поета або загал народа є так само безпідставно, як і несправедливо.

Однак у нас навіть без «поетів зради» вибуяла зрада буйним цвєтом. Валєнродизм перейшов вже в методизм, єго видвинули до значєня політичного аксіома. Треба приглянути ся тільки фильованю наших політичних партій, щоби переконати ся, що кожда з них старає ся підсунути до другої, зблизити ся до неї тільки в сій думці, щоби єї вихиснувати, розбити і на решті зрадити. Сї операції прикрили популярною назвою консолидації.

Доволі вже ясно тепер навіть найревнійшим приклонникам хоть би в добрій вірі давної кацанско-народовецкої консолидації, що головним мотивом до неї був сей валєнродизм, який заставив обі партії, виключаючи взаємно своє істнованє, іти рука в руку в політичній акції. Кожда з них старалась тільки перехитрити другу і підставити ногу мимо високопарних завзивів до згоди і єдности.

Так само і нову консолидацію народовців з радикалами, яка принесла нам соціал-демократичну партію, зродило не що иншого, як потайна, нечиста хіть перехитрення свою противника. Подвижники сеї консолидації «змодифікували» на словах свої програми, поминули мовчком ріжницї в своїх поглядах на суспільні кве-

стїї, але в душі остали вірними своїм переконаням, з тим наміром, щоби свого союзника підїти, звязати єму руки і тим способом запевнити собі побїду.

Наслїдком сєго бачимо багато визначних і рішучих радикалів в народних інституциях і редакциях. Не признаючи ся отверто до сторонництва «Громадского Голосу» і «Волі», де було би властиве місце для їх діяльності, сї радикали, як справдешні Валєнроди опанували недавних ще своїх противників і ведуть їх у засїдку цілковитого розбитя.

В кождїй суспільности мусять витворити ся партії так з огляду на свої інтереси, як і переконаня, традиції і кожда з них остаточно має право до життя, бо зроджена еволюцією подїї і розвою народа. Але можна жадати від кождої партії, щоби на дозозї, якою хоче іти до добра народа, чи якої єго верстви, она ішла з отвертим шоломом, не скриваючи свого стяга та не вивиснувши білої фани перемиря, коли держить скритоубійче оруже в руках. Сєго вимагає загальна моральність і політична зрілість!

Реформа народного театру.

III.

Що-до опери і оперети ще тяжша річ. Наведемо два характеристичні приміри. Видїл «Бєсїди» купив фортепяновий витяг «Obersteiger-a» за кілька там золотих і дав єго перекласти. Переклад готовий, — посилають театрови до вистави. Тимчасом не подумав там ніхто, що се лише музика, а ще нема прози, яка в оперетці лучить ті сьпівні уступи в одну цілість. Отже оперетка не могла виставляти ся більше як рік, доки один з акторів не постарав ся дістати від одного суфлера з одного театру тую «прозу». Без того оперетка не побачила би була сьвіта Божого на рускій сцені (не велика шкода!), бо композитори опереток власне для

застереженя свого права власности нігде не поблікують сєго. Отже знов треба було удаватись на крадіжку, бо закупити у автора оперетку, наша сцена ніяк не спроможна. Але от «Рїздвяну ніч» спровадили були від самого композитора (здає ся, даром). Та саме переписанє нот коштувало шось понад 300 зр. І шож стало ся? Задля недостаточности вистави і сьпівочих сил, з опери вийшла така пародия, що тодішний директор Біберович давав єї завсєгди «на послїдне представленє». Се мало таке значєне у того директора, щоби голосною а славною штукаю звабити багато публики до театру, згорнути добру касу і виїхати чим скорше з міста, аби «публика не лаялась». Се саме було пізнійше і з «Утопленою».

Опера се красна річ, але по нашій думці, на рускій сцені неможлива. Між польськими провінціональними трупами появляють ся часом і оперові, зложені зі сходячих з артистичного зенїту прїмадон, хористів, що облухались в оперовім репертуарі в великих театрах, і молодих сьпїваків, які бажають «виробити ся», щоби колись в якїмсь більшій театрі прийти бодай на партії з «чотирох тактів». Пр. в хорі нового театру у Львові є сьпїваки, що ще недавно сьпївали перворядні оперові партії в словєнській опері в Люблянї! Але у нас нема тої «театральної мізерїї» (хоть є иныша, далеко гірша). Тож не можна надїяти ся, щоби наша сцена звідки-небудь могла дістати готових сьпїваків. Ніхто чейже не буде у мєстра учив ся руского оперового репертуару, а так само і тяжко, щоби яка хоть трохи спосібнійша сьпївока сила переучувала ся з польского, чи німецкого — на руске. Нема в тім для сьпїваків жадного вигляду.

Отже хїба би з молодих, невірних ще сил створити оперу. Про кошти такого експерименту ми вже говорили, а про музикальні трудности не потребуємо розводити ся. Припустім, що навіть була-б відповідна обсада голосів, то наука опери, при безнастаннім занятю дружини в представленях, мусить тревати що найменше три місяці. Очевидно на кошт нового репертуару драми і комедїї. Але що гірше: пєхай одна

5

Скапаний сьвіт.

Штука в 4 діях зї сьпївами і танцями

ВЛАД. ОРКАНА

переклав:

Йосиф Стадник.

(Далї).

УДОВЕЦЬ.

Деж маю лїзти? Дївка мене не прийме!...

КАНТИЙ.

Мій хрестний батьку!... (Частує вїгта).

ВІЙТ.

Досить, досить, Кантий!... (До присяжного). Ну і що?...

ПРИСЯЖНИЙ

(до вїгта).

Я цапнув єго за горло тай тримаю; слїпаки вилїзли єму на верх...

ГРЯДКА

(по польового).

Таж то не я, — а воля Божа усїм рядить. А дасть їм Бог щастя...

ПОЛЬОВИЙ.

В Бозї надїя — !

КЦЮСЬ

(до Сухого тавмичю).

Не знають сьвятї, що дїєсь на сьвітї!

СУХИЙ.

Гей — гей!

УДОВА

(до вїгта).

Я вам вмїю і в хатї зробити і на поли...

Хороби жадної ще не мала...

УДОВЕЦЬ.

А при малім?

УДОВА.

Як курятко викололо ся, без найменшого крику!

ЛІБЕРДА.

Не будеш пити?

СУХИЙ.

Тільки поволи.

УДОВА.

Зуби в мене, знаєте, цілісенські... а!... (Вїт-вирєє рот).

ЛІБЕРДА.

Пий, не жалуй. На ніщо не вважай! Ніщо не провш, бо ніщо не маєш!

УДОВЕЦЬ.

Я удовець, ви удова...

ДРУЖБА

(колибає дружку).

Гусь, гусь!... (Сьміє).

УДОВЕЦЬ.

Поберемо ся на волю Божу...

ВІЙТ

(до Грядки).

То-то!

УДОВЕЦЬ.

...і якось будемо пхати свою бїду.

КАНТИЙ.

Пийте тай їдьте, що єсть. Не жартуйте!

КЦЮСЬ

(з бабкою в ротї).

Ми ї-мо!

особа з того ансамблю відпаде — вже нема опери, на яку посвятило ся стільки гроша, часу і труду. Коли найде ся друга придатна сила, то треба її наново вчити, робити проби — вічно те саме — доки знов когось не забракне. А ту вже і в хорі змінив ся склад трупи, треба знов его наново підчувати те саме. І так то опера і оперета становить те блудне коло, з якою театр не може вийти на поле інтензивної та ушлякованої праці в драмі і комедії.

Сей опис нічим не пересаджений, бо всякий признасть сю правдоподібність, що сьпівак, який справді надає ся до оперового сьпіву і завдасть собі труду вивчити кілька оперових партій (якої до того треба музикальності, пам'яті і слуху, щоби удержати ся при недостаточній оркестрі — нехай осудять знатоки), не буде довго попасати при рускій опері. Се ясне, як сонце. Публика ані критика не має милосердя над актором, чи сьпіваком. Нехай тенор, що ще перед місяцем сьпівав як соловій, захрипне трохи, або лише «пустить кікса» — всякий скаже: він неможливий, се скандал, випустити его на сцену! А як легко при цивільних обставинах в рускім театрі перестудити ся, захрипнути, стратити здоров'я, се знають ті, що були хоть раз за кулісами руского театру. Тож нема чому і дивуватись, коли сьпівак шукає ліпших умовин для своєї сьпівацької долі.

Після нашої гадки опера є для руского театру за коштовною і непрактичною забавкою. Богато кориснішою є оперета так народна, як і чужа. Тільки у виборі треба би приворовити ся до смаку і потреб публики, для якої її виставляє ся. Передовсім тло оперетки повинно бути романтичне, а не таке плитке і банальне, як пр. в «Ямарях». Давнійші оперетки, як «Барон циганський», «Дзвони з Корневіль», «Гаспароне» ще завсїгда роблять касу і не стратили інтересу для провінціоноальної публики. Навіть міщане і селяне залюбки ходять на її оперети та цікавлять ся ними. Народ жеж і в своїх казках любить мріти про лицарів в золотій збруї, про закляті царівни, про скриті скарби, старі замки з опирами, розбишак та чарівницю — а все те находить в сих оперетах. Так само і «Різдвяну ніч» треба би змінити на оперету, як се діє ся і на Україні, та заступивши речитатива прозою і виставляти її як оперету. В такий спосіб ішла довгі літа «Галька» Монюшки на нашій сцені і робила знамените вражінє.

(Далі буде).

Зворот в Китаю.

До китайського характеру вже так привязане в цивілізованім сьвіті понятє консерватизму і боязни перед всякими змінами і постоном, що се вплинуло було навіть на воєнну акцію союзних військ при теперішнім повстаню. Звісно, що зразу побоювано ся навіть заняти цісарські

СУХИЙ

(до Кіпроя).

Не поділиш ся з бабою?

КІЦЮСИХА.

О, він там дбає про мене. Не знає, що хлоп з бабою...

КІЦЮСЬ.

Одно тіло. Як я з'їм, то тобі не буде ся хотіло!... (Гамір росте).

КІЛЬКА ГАЗДІВ.

Тихо! Староста говорить!...

ПРИСЯЖНИЙ

(звільна підносить ся).

Коли уже ми тут зійшли ся, як Бог приказав, що вам скажу кілька слів...

СУХИЙ.

Для okazji!

ПРИСЯЖНИЙ.

Стан супружеский... то єсть... ніби... стан супружеский... то єсть...

(Далі буде).

палати, т. з. святого міста в Пекіні, з сеї причини, щоби не повстав цілий Китай в виду збезчещеня сих «народних сьвятощів». Очевидно були се неправдиві інформації і Европа була лихо поінформована про течії, які пливають серед великих мас китайського народа. Бо от виходить зовсім що иньшого.

Новіші телеграми доносять про революційний рух, який заодно змагає ся в провінціях Кантону, Квантуні і Квансі. Однак засьвідчають, що сей рух не звертає ся проти чужоземців ані християн, але вже тепер прямо проти китайських військ і локальних властей. В провінції Шечван повстане вибухнуло виключно проти династії. Взагалі в цілім Китаю дає ся запримітити неприязний рух в цілі поваленя династії Манджурів.

З Шангаю доносить Frankfurter - Zeitung, що декрет цісарський повідомлює, немов на цісаря Квансі виконано атентат підчас его подорожи до Сінганфу. Чоловіка, який хотів убити цісаря, стято сейчас, заким міг зранити цісаря. Як одні доносять, мав се бути боксерський фанатик, другі твердять, що належав до китайської армії.

Після депеш Daily Telegraph-у з Кантону, повстанці, які звертають ся проти династії Манджу, побили цісарські війська недалеко Гуйхтова. Коло 60 китайських вояків лягло на боввищи, а решта втікла. Повстанці обсадили кілька місцевостей в провінції, однак здержують ся від всяких рабунків. Також не тикають каплиць, ані мешкань місіонарів. Повстанці запевнюють, що їх одиноким наміром і змаганєм є поваленє династії Манджу.

Такий зворот в китайській справі війшов би на велику користь цивілізованого сьвіта, а і самого Китаю. А дасть ся він легко витолкувати неудольностию Манджурскої династії, яка замість відповідними реформами усунути надужитя китайських урядників, пособити нужді населеня і т. д., вину всего лиха старала ся звернути на чужинців і християн, і довівши боксерський рух до дикого нападу на чужинців, стягнула через се на китайські землі величезне нещастє і необчислені страти.

З політичного поля.

Централький союз австрійських промисловців оголосив виборчий маніфест, в яким вичислює богато важних справ, що домагають ся як найскоршого полагодження. Межи иньшими, наведені там ось які справи: Улекшенє відбуту виробам австрійського промислу в Угорщині за помочию відповідної, тарифової політики, реформа податкової політики на користь промислу, справедливе оподаткованє акційних спілок і взагалі реформа законодавства дотично сих спілок, зміна стемплевих приписів, реформа тарифу взагалі, будова нових залізничих ліній, будова каналів Дунай-Одра і Дунай-Лаба, дальше реформа убезпечень робітників і т. д. Промисловці не виступають як якась політичне стороництво, але бажають лише удержати одноцільний характер держави і в своїм обширнім меморіялі заступають ся за піднесенєм австрійського промислу взагалі.

З чеського виборчого руху належить зазначити два противорічні собі виступленя визначних політичних личностей. На вчерашнім засіданю чеського клубу виступив др. Матус против обструкції, яко евентуальній програмі молодоческих послів. Як середство для запевненя спосібности до праці парламенту, бесідник подав: ограниченє числа послів і заведенє наново виборів до державної ради через сойми краєві. — Напротив б. пос. др. Герольд, на зборах в Грудні, заявив, що доки треває дотеперішна ситуація, взагалі не буде жадного парламенту. Теперішні вибори мусять доказати, що Чехи остали вірними своїй правно-державній програмі і що доси не спічнуть, доки не одержать справедливости що-до чеського язика в чеськім краю. А від послів чеського народа треба доконче жадати, щоби зібрали всі свої духові і фізичні сили для відпертя кривд, хотяби навіть насилєм.

Соціалісти ведуть виборчу акцію в сей спосіб, що розбивають збори своїх політичних неприхильників. І так в Ам, в полудневих Чехах

розбили передвиборчі збори Шенерериянців, заповнивши заздальгидь салю, з бучками в руках та ріжними несподіванками по кишенях, як бенгальські огні, експлодуючі кульки і т. п. Шенерериянців не допустили до голосу криками і бійкою, а коли вибухнуло кілька експлозій і соціалісти почали кричати «витагайте ножі!» — радикали уступили з салі, а соціалісти радили потім до 11. години в ночі. Подібне, хоть в меньшій розмірі стало ся вчора у Львові. На довірочні збори за запрошеннями народно-католицкого, польского стороництва вдерло ся зараз з початку коло 200 соціалістів, опанували ситуацію, вибрали свою президію, висунули своїх бесідників і остаточно ухвалили кандидатуру на V. курию зі Львова соціаліста п. Гудеца. При сїм ухвалено «заяву обуреня» з причини, що редактор «Monitor-a» Брайтер посьмів кандидувати. Вкінці ціла фаланга рушила греміяльно, з соціалістичними піснями на устах, на ринок, а звідтам на улицю Кароля Людвика, де розгонив їх сильний відділ поліції.

Відозва.

Дорогі Родимці!

Видячи, як найубошпа, а пильна і здібна часть молодежи рускої гімназії у Львові страшно бідє, як часто голодна до школи приходить, як по нужденних і мало відповідних станціях з біді мешкає, постановив Виділ Руского Товариства педагогічного тому бодай в части зарадити і отворив з початком сего року шкільного буреу саме для тих найубошпих учеників. Винаято отже помешканє при улици Вірменській ч. 2., вишукано відповідну господиню до заряду і вареня харчу, вибрано комітет до нагляду заряду і до веденя молодежи і прийнято 30 учеників в більшій части по 6 зр. місячно.

Коли зважимо, що саме помешканє з платнею господині вносить 53 зр. на місяць і що квота 6 зр. не вистарчить у Львові навіть на само прохарчованє одного, то й недивно, що зараз в першій місяци, (в котрім ще не треба було опалювати комнат), опинив ся Виділ перед недобором 35 зр., а що доперва буде в слідуєчих місяцях?

Позаяк Товариство педагогічне не має ніяких фондів ані средств, щоби могло ті недобори покривати, а єствованє такої бурси уважає річию конче потрібною, тож обертає ся до Дорогих Родимців і просить:

Хто видить нашу будучність в добре вихованій молодежи; хто узнає взріст здібної і здорової інтелігенції доконче потрібним для нашої національної ідеї; в кого є м'яке серце на бідую і нужду у тих маленьких школярчиків; хто любить свої діти і милосердить ся над сиротами і бідними та опущеними дітьми чужими: нехай памятає на ту бурсу і нехай її підпоможе хоть би і найменьшим датком чи-то в грошах, чи-то в артикулах живности. Бог, що є опікуном бідних, нагородить добродієм за такі датки стократно.

Датки в грошах відбирає касирка Товариства п. Марія Білецка, ул. Софії, ч. 9 А, II. поверх, а датки in natura відбирає господиня бурси п. Должицка, ул. Вірменська ч. 2. II. поверх.

Від Виділу Руского Товариства педагогічного у Львові.

Новинки.

— Календар. В середу: гр.-кат. Єрофтея; рим.-кат. Луцини. — В четвер: гр.-кат. Харитини; рим.-кат. Луки евангелиста.

— До Дирекції почт! Нині зретурновано нашій редакції 204 число «Руслана», вислане під адресою: Впр. о. М. Дз. в Топорові. Число се блукало по Росії, як сьвідчать нечеткі почтові стампільї. У иньшій краю державний урядник соромив би ся, колиб не знав другої краєвої мови бодай на стілько, щоби відчитав адресу, чи акт, — лише в нашій Галлії се можливе. Але меньша о се! Питаємо лише сьвітлу Дирекцію почт: чи настане в тім напрямі, щоби наш передплатники не були наражені на прикрити, яка реформа? Чи ми доперва судовою дорогою будемо зневолєні доходити управильненя відносин і звороту страт, на які наша редакція виставлена? Quousque tandem?

— **Пос. Вахнянин** виїхав вчора яко реконвалесцент до лічничого закладу д-ра Лямана в Weisser Hirsch коло Дрезна.

— **3 Наукового Товариства ім. Шевченка.** В середу 17. жовтня відбуде ся точно о 6. год. пополудни засіданє історично-філософичної секції з огнем порядком дневним: М. Зубрицький: Матеріяли про рекрутчину, зрєферує д. Ст. Томашівський. 2) Др. Гр. Величко: Географія України-Руси, т. I. — Потім відбуде ся засіданє фільольогічної секції. На порядку дневнім: 1) О. Кониський: Тарас Шевченко т. II. 2) О. Роздольський: Галицько-руські новелі. 3) В. Гнатюк: Етнографічні матеріяли з Угорської Руси т. III.

— **3 Станиславова доносять нам:** Від довшого часу веде ся ту процес о біжницю між прихильниками чортківського та садагурського рабіна. Меньша о те, як остаточно закінчить ся сей процес та оті «побіди», які від часу до часу у самій біжниці відносять над собою ворогуючі сторони. Для нас процес сей є цікавим тому, що одним з головних «мажерів» в сїм процесі на річ Жидівки Трібфедеровой (!) є — на велике а зовсім оправдане огірченє Жидів — звисний тутешній кацапський довжуан, номінальний шеф «русскаво» клуба та ще одної рускої інституції в Станиславові... Не дивно проте, що станиславівські Жиди викрикують: «Der reue soß schoj a muß nach Amerika furen...»

— **Зміна розкладу їзди** львівського трамваю електричного починає ся з нинішнім днем. Іменно рух вагонів починає ся рано о 7. годині, а кінчить ся о 10. годині вночі. На шляху «Церков св. Петра і Павла-личаківський цминтар» буде їздити один віз між 2. а 5. год. пополудни що дня.

— **Др. Микола Сабат**, професор станиславівської гімназії, одержав державну стипендію і виїздить в наукову подорож, яка має трєвати цілий рік. Др. Сабат звидить Італію, а головню Рим і Помпеї, цілу Грецію, Малу Азію, Єгипет і північну Африку.

— **3 судової салі.** В суботу відбула ся перед звичайним трибуналом у Львові розправа проти увязненого недавного в Сихові Станислава Ендля, б. слухача політехніки, обжалованого о захвалюване убійства короля Гумберта і о волокитство. Обжалований оповідав, що ждав в Сихові на стації на якусь паню, а що було досить часу до поїзду, проходжував ся по лісі і заглянув до коршми. Там запитав єго один з двох жидів, Мет, що він думає про замордованє Гумберта. Ендель відповів, що се чин каригідний, а сповнив єго фанатик-анархіст. Коли опісля жид поспитав єго, як задивляє ся на замордованє цісарєвой Елисавети, — сказав Ендель, що сей морд треба острійше оєудити, бо вкінци можна поняти атентат Брешіого, як мєсть представителя одної партії в краю, невдоволеної з правління свого короля, але ніяк не можна поняти атентат на цісарєву. Сьвідки Штарк і Мет зізнавали в некористь обжалованого, але перєчили один другому. Опісля відчитано протокол жандарма Габрися, котрий арештував Ендля. З протоколу виходить, що Ендель мав зносити з якоюсь панєю в Сихові, котра єго удержувала, та часто бував в Сихові. Того дня представив ся Ендель жандармови під назвиским: Маєр. Жандарм подиктував протокол Метови і увязнив Ендля. — По укінченю доказового поступованя, забрав слово оборонець др. Дверніцький і представив обжалованого, як чоловіка зхисненого в наслідок приставаня з зівсованою женчиною, котрий в розмові про Брешіого в часі найбільшої нагінки за анархістами, стягнув на себе кару більшу, як на ню заслужив. Бути може, що ся подія вплине на поправу єго дальшого життя. — Трибунал увільнив Ендля від обжалованя о захвалюване злочину і о волокитство, а засудив єго за подаване неправдивого назвища жандармови на 24 годин арешту, зглядно на 10 корон гривни.

— **Бурливі події** на вчерашній інавгурації на львівській політехніці. — Ніколи ще не починав ся шкільний рік на львівській політехніці так, як се було вчєра. Свисти, крики, які розлягали ся вчєра в мурах політехніки, не ворожуть великого добра для розвою науки. Причину до сєго найшли собі демонстранти в тамтогоричній події з особою проф. Туліого і в здогаді, що теперішній ректор др. Німентовский мав видати розпорядженє, яким забороняє ся устроювати віча технїків. Перша часть інавгурації, богослужєнє в костелі св. Магдалини, відбула ся без перепони. По богослужєню прибули запрошені гості до авлі політехнічної, де між иньшими гістьми засіли намісник гр. Пінівський і о. архієпископ Ісакович. Серед молодіжню, яка наповнила битком салю, розлягав ся глухий щєпіт, але годі було з него вносити про яку бучу. Нарав, коли вийшов ректор, др. Німентовский, єчинив ся шалений крик «ганба», «регеат» і т. п. Намісника і старєнього архієпископа заскочила буча несподівано. Крики, свисти довго лунали на салі, поки якийсь з демонстрантів не крикнув: виносім єя. Кілька єсят молодців вийшло демонстраційно зі салі на коридор і там серед сьпіву «Gaudeamus» та французских

пісєнь, привезених з вистави, перебули аж до укінченя інавгурації. Тимчасом др. Німентовский виголосив бесіду до прочих слухачів, що остави в салі, а проф. Кемпінський відчитав прєлекцію на тему «Поступи новітньої хемії». Інавгурація скінчила ся о пів до 12. год.

— **Галичанин-Китайцем.** «Тєунг-Бо-Бра, найвисьший мандарин китайского двора, називав ся первісно Іван Боберский і був родом з Галичини. Перебуваючи довший час на єміґрації в Парижі, Боберский познакомив ся з французским ориенталістом Бурбульоном, пізнійшим амбасадором Франції в Китаю і з ним около 1847. року поїхав до Китаю. Там місіонар Августин Шампелєн поручив єго молодому провідникови стороництва неба і землі, що стреміло до повалєня татарської династії. Від того часу для Боберского почала ся єпока слави. Небавом зі стєпеня ад'ютанта посунув ся до гідности мандарина I. класи. Смерть єго була рівно несподіваною, як і час, коли оєягнув велике достоїнство. В цьвітні 1863. р. в Нанкіні вибухнув заговор, а геройский Тєунг-Бо-Бра поляг з горсткою вірних єму союзників». — Родина «Боберских» походить з рускої шляхти хоначкової з під Самбора, а відай чи не звідтам був родом згаданий мандарин I. класи.

— **Процєс величкої каси щадничої** почав ся нині у Відні перед касаційним трибуналом. При першій судовій розправі в Кракові в часі від 25. цьвітня до 14. мая с. р. засуджено обжалованих: Новацкого і Блятта на 3 літа вєзніці, Коха і Кошита на 4 літ, Лінкера, Віммера і Зайдєнфраву на 5 літ тяжкої вєзніці, Вальдмана на 5 місяців, а Гросмана на 3 тижні арешту. З вимікою двох послідних всі прочі внесли зажалєнє неважнєности і тепєр відбує ся у Відні рєвізия процесу. Перший акт обжалованя закидав: директорови каси і б. бурмістрови Подгужа Фльоріянови Новацкому, бухгалтерови і цензорови каси Альтерови Лінкерови, підприємцєви будівлянному і цензорови Соломонови Міммерови, вкінци купцям Маврикію Вальдманови, Абрагамови Зайдєнфравови, Хаскльови Гросманови і Бляттови, діланє на шкоду каси щадничої в Величці чєрез те, що они приймали фальшиві вєкєлі з підписами неістнуючих оєіб і тим способом нанєсли касі страту 300.000 корон. При тепєршній розправі, яка потрєває кількє днів, виступає як єнеральний прокуратор радник двору Гіртнер-Клєборн, президент Улє, а бороняє обжалованих: др. Корнфєльд, др. Ляндєсбєргєр, др. Гольдгаммер і др. Гросс.

— **3 Тернополя.** Популяризованє науки ширєною людowymi університєтами видає свої оєочи: Недавно відбув ся виклад «про першу поміч лікарєву». Швець Ягодзінський так добре зрозумів виклад, що шилом і дратвою полатав своєму хлопцєви зранєну ножєм руку. Хлопцєви грозить затрєнє крові.

— **Грошєві клопоти шаха.** Пєштєнські часописи доносять, що перєкий шах зволівав так довго з подорожю, поки не одержав мільон франків з Тєгерану. Купєцкі справунки шаха в однім Будапєштї виносили пів мільона корон, а не було їх чим заплатити. Самих роєверів купив шах 106, щоби ними обдарувати своїх дворян. Взагалі видав перєкий володар 2 мільони франків за час кількє-тижневого побуту в Європі.

— **Прикий жарт.** Касиєрка каварні «Ціти» у Відні оголосила оєоді в часописях, що не купує старих, зужитих білетів трамваєвих. До сєго оголошеня принєволив єї жарт якогось каварняного гостя, котрий оголосив був, що згадана касиєрка купує старі білєти по 80 кр. за 1.000 штук. В наслідок сєго громади дітїй зі всіх дільниць Відня і з поза міста приносили єї на продажу пакки гарно уложєних білетів трамваєвих, а коли почувли, що їх білетів ніхто не купує, рєвіли так, що касиєрка з милосєрдя давала їм по кількє крейцєрєв. Та вкінци, коли заспішувано єї тим сьмітєм, заявила в часописях, що не купувала і не купує ніяких старих, зужитих білетів.

— **Вік пануючих.** Папа Лев XIII. числить літ — 90; Християн IX, даньский король — 82 літ; Вікторія, англійска королева — 81; Франц Йосиф, наш монарх — 70; Леопольд II, бельгійский король — 65; Кєн Карльєс, португальский король — 61; Микола I, чорногорский князь — 59; Абдуль Гамід, турецкий султан — 58; Менєлік, цісар Абіссинії — 58; Мєк Кінлєй, президент Сполучєних Дєржав п. Ам. — 56; Юрій I, Король грєцкий 55; Абураман, ємір Афганістану — 55; Мутєгію, япанський цісар — 48; Муссафєр Еддін, шах перский — 47; Вільгєльм II, нїмєцкий цісар — 41; Фердинанд, болгарский князь — 39; Микола II, цар російский — 32; Віктор Імануїл, італійский король — 30; Куанґ-Сіу, цісар Китаю — 28; Александр, сербский король — 24; Вільгєльмина, нідєрландска королева — 20; Альфонє XIII, іспанський король — 14 літ.

— **Пєс причиною убійства.** Якось недавню тому побачив один кєльнєр в Берліні, що якийсь чоловік на улиці бє пєя. Прибїг до него і станув в обороні катованої звїрини. З того прийшло до сварки а відтак і до бійки і розлючє-

ний тим дуже кєльнєр так ударив непрошеного гостя в лице, що той упав на землю, зломив собі ногу, стрєс собі мозок і опісля помер в шпиталі. Кєльнєра, що змилосєрдив ся над пєсом, а позбавив життя чоловіка, поставлєно тепєр перед суд.

— **Мішані школи сєредні.** «Русск. Вѣдом.» займають ся справою мішаних шкіл в Фінляндії, де в 23 сєредних школах учать ся разом хлопці і дівчата. Крім сєго на університєт вписало ся 300 слухачок. Ширить ся перєсвїдченє, що спільна наука приносить хосєн для молодіжї обох полів: хлопці стають ся шляхотнійшими а дівчата єнергичнійшими.

— **Ц. к. Дирєкция зєлїзниць дєржавних оповіщує:**

З днем 10. верєсєня с. р. отворєно стацію «Руда» на шляху Чєрнівці-Іцкани також для неогмєженого надаваня і видаваня дрібних посилок. Налєжитости перевозови обчислєє ся після цїн єдиничних лєокальної тарифи товарової часть II. зшитка 2.

Чєско-північно-нїмєцкий рух вуглєвий. З днем 1. жовтня 1900. входить в житє додаток I. до тарифи для повисшого руху.

— **Дрібні вїсти.** В Іванівці, тєребовєльського попіта вибухнув дня 10. с. м. о 2-ій год. пополудни огонь на обійстю господаря Матїя Трача і до кількох годин знищив 24 загород сєлянських. Загална шкода доходить до 16.000 корон. З погорільцїв лиш трєх було єбезпєченєх, кождий на 400 кор. Причиною огню були діти Трача, що курили паїроси. — Родина Пушкарїв в Смерєкові коло Жовкви постановила поділити ся ґрунтом і в тій цїлі вийшла 10. с. м. на поле з двома громадскими таксаторами. При поділі прийшло до супєрєчки, а опісля розлучєний паробок Михайло Пушкар вхопив за косу і з цїлої сили ударив нею свого шурину Стефана Самотїя по чєрєві так, що той помер на місци. Потім Пушкар віддав ся сам судови. — В громадї Полївка, богородчаньского повіта, відобрав собі житє чєрез повішенє у власній стодолі один із найбогатших тамошних сєлян, 55-літний Михайло Мартинюк, батько 4 дітїй. Причина самоубійства незвісна.

Телеґрами.

Відєнь, 16. жовтня. З австро-угорского банку доносять, що філія тогож банку в Коломиї пічнє свою діяльність дня 22. с. м.

Відєнь, 16. жовтня. «Fremdenblatt» заперєчує донєсєнє кількох часописєй, мовби мінієтерство скарбу намірєло позичити 40 мільонів корон у Франції. «Fremdenblatt» заявляє, що якраз фінанси в касі тепєр поліпшили ся, так що квоту 40 міль. корон, яку правитєльство має виплатити австро-угорскому [банкови, будє мабуть можна покрити з касової готівки.

Відєнь, 16. жовтня. Вчєра відбула ся кількє-годинна рада кабінєту під проводом президєнта д-ра Кєрбєра. В радї взяли участь всі мінієтри крім д-ра Рєзєка.

Бєрлін, 16. жовтня. Правитєльство приказало замкнути всі приватні польські школи в Бєрліні.

Гамбург, 16. жовтня. Стан здоровя цісарєвой-вдови Фридерикової є поважний, але не єбезпєчний.

Фрїдрїхсгафєн, 16. жовтня. Злет бальона Цєпєліна відложено на ниві з причини вчєрашньої непогоди.

Прєтория, 16. жовтня. Бургєр Ван Пост одержав призвїл вишукати Дєвєта і заявити єму, що дальше ведєнє війни є безцїлєнє. Иньші бургєри зєвєрнули ся з такими самими заявами до ген. Боти.

Льондон, 16. жовтня. Після донєсєнь одних дєвєтєників, чоловік, що намірив був убити китайского цісаря, був Боксєром, після иньших був вояком рєгулярної армії китайської.

Вуглі

до палєня і до промислових цїлий достарчєє до кождої стації в Галичині по знижєних цїнах

4-5
Leon Gross
Krakau, Bruckeng Nr. 8.

Малий фейлетон.

ВІСПА.

Оповідане Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлев.

II.

По двох літах.

(Далі).

Коли Маня вийшла з дому, Свободова впа-
ла з найбільшого роздрознення в обезсилєнє. По-
чала гірко плакати. Була би радо побігла за
донькою, але думала, що вона сама верне ся.
Але сонце вже западало, а Маня не приходила.
Посесорка ходила від вікна до вікна, виглядала,
але дармо. Сонце запало. Пришов до дому
Свобода — ходив по стайнях, доглядав, давав
розкази на завтра, — Маня еще не приходила.
Свободовій з непокою груди розбивало. В кім-
наті вже стемніло ся, — почула мужові кроки
на сходах. — Боже, що з того буде? — забід-
кала і упала на крісло.

Свобода відчинив двері, кинув капелюх
на постіль, і не поздовивши навіть, ходив вели-
кими кроками то сюди то туди.

— Чому не сьвітись? Темно вже.

Свободова встала, вийшла і принесла
сьвітло.

— Де Маня? — питав муж.

— Зараз прийде!

— Куди пішла?

— Не знаю, — сказала Свободова дря-
чим голосом.

— Ти не знаєш? Ти мама?

Посесорка виплянула вікном. На дворі вже
скоро ніч, а доньки ще нема. Зітхнула і взяла
по довгій хвили мужа за руку: — Антоне, на
Бога — не гнівай ся! Я з нею посварила ся,
а вона утікла.

— Утікла?

— Я, я — о мій Боже — я єї вигнала! Та
горячка!

Посесор взяв ся за волосє. Відтак взяв
жінку за рамя, потряс ним і сказав придуже-
ним голосом: — Жінко, стало ся нещастє, най-
над тобою Бог змилосердить ся! — Куди
пішла?

— Я не знаю.

Посесор вискочив і побіг на обійсте. —
Не видів ніхто з вас, куди Маня сполудня пішла?

— Пішла до млина, — сказала стара слу-
жниця.

— Соляр, — закликав в тревозі Свобода, —
осідлайте коня — зараз — скоро — накиньте
на него коцик. Раз-два, що зволікаєте? — По-
біг мимо того сам до стайні, наложив коневі
уздечку, вискочив на него як молодик і чвалом
полетів до млина.

Видів в уяві, як мертва Маня пливає по
лісничівським ставі.

Тимчасом посесорка терпіла і переносила пе-
кольні муки. Бігала по кімнаті як шалена. Єї зда-
вало ся, що над нею стеля валить ся. Вибігла перед
ворота і дивила ся в темряву. Челядь стояла
на обійстю, шептала між собою, що се все має
означати? Стрвожена Свободова яла молити ся

до Богородиці. Коли так молила ся, звернула
очи на чежиньську алею і спостерегла там бли-
маюче малє сьвітло — одинокє сьвітло в без-
донній темряві. Впялила в него очи. Сьвітло
зближало ся, збільшало і за хвили розпізнала
дві постаті. — Як мені видить ся — се є пан-
отець — чоботи єму блищать — а се — ах! —
закликала і кинула ся на зустріч. Се був пан-
отець з Манею. Ледви що Свободова зробила
пару кроків, утішила ся і поздовила ласкаво
сьвященника, хотіла зараз щось до Мані загово-
рити. Але сьвященик випередив єї і сказав: —
Ходім на гору. Де є пан Свобода?

Недалеко було чути тупіт коня.

— Є вже! Мужу, пан-отець!

Свобода скочив з коня, обіймив Маню,
григорнув єї горячо до серця — оісля поздо-
ровив пан-отця. Пішли на гору. Пан-отець го-
ворив спокійним голосом: — Приводжу вам
збіглу. Просила мене о нічліг — але я думаю,
що ту має також постіл — тому я єї сюди
відвів.

Поглянув на матір, а та спустила очи.

(Далі буде).

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне,
припоручене Вєч. Духовєньству і вєім вірним
Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. **Ординариятм** вєіх
трєх єпархій, обезпечєє будинки, урядженє дома-
шне, скот, господарскі звєряди, збіжє в зерні і со-
ломі, сїно в стєгах і будинках **против шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го груд-
ня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	" "	
" спеціальна	1.684	" 80 "	
Фонд основний	72.000	" — "	
" ємеритальний	18.166	" 60 "	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услівя
обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся без-
проволочно. До кінця 1899 року вивосили випла-
чені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Днѣстра»
приймає **Банк красвий і Каси ощадности** у Львові,
Коломні, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Те-
ребовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣ-
стеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові, котре дає найкористнійші услівя,
представляє своїми фондами найбільшу гва-
ранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі.
Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях, де не-
ма близько агентів «Днѣстра», приймає ся.
«Днѣстеръ» виплатив агентам по кєнець 1899 р.
провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (Дім «Прєсвьїті»).

Інформації і посередництво до заключєня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЄВИХ в найкористнійших комбїнаціях.

Полічки для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Днѣстеръ» на 5 1/2 % і 1 % додатку на коштя адм.

Товариство взаїмного кредиту „ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10

(Дім «Прєсвьїті»).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на коштя
адміністратійні, властителям ґрунтів і господарств до 500
корон за порукою двох відповідних ричителів або за інтабу-
ляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першїм
місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не
посїдаючі реальностей, мусять крім поруки двох ричи-
телів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна
через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кра-
кові після всяких можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опрєцентованя від
членів і третих осіб по 4 %.

— Уділ членський вивосить 50 кор., єписовє 2 кор. —
Членом бути і позичку дістати може тільки член
обезпечений в «Днѣстеръ».

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства
взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

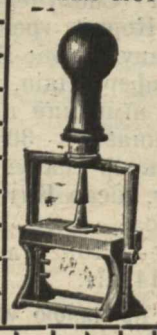
Артистичне заведєнє ритовничє малярства шильдів.
відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір
кавчукових друкарєнь

Гєнрик Шашіра

Львів, ул. Копєрника ч. 3 (побіч антики Вп. Микєляша).
Виконує дуже красно вєілякі роботи, а іменно: печатки кав-
чукові і металєві для громад і урядів парохіяльних. Шильди
мальовані на шклі, дереві, блясї та полотні. Вєілякі ляке-
рованя, позолочуваня хрєстів. Таблиці і шильди лянї з рїж-
них металів, таблиці наґробні і назви улиць, числа на домп.

Ґравури на металю та дорогих камінях, пе-
чатки, штанци, відзнаки, букви, моноґрами,
герби і ґузики до упряжи та ліберїї. Марки
печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Ну-
моратори і стемплї на датум. Обцяги до
пльомб, шабльони. Краска до печаток та
хемїчна краска до білизни.

Цінники даром і франко!

Вєілякі
КУПОНИ
Вильєсовані
цінні папері
виплачує без потрєчених
провізії або коштя
Контора виміни
п. к. упр. гєл. акт.
БАНКУ
Гіпотєчного.